

Täysistunto

Tiistai 20.4.2021 klo 14.00—15.03

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 15.03.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—15.03).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 15.4.2021 antanut hallituksen esitykset HE 51-56/2021 vp, joista esitykset HE 52 ja 53 otetaan lähetekeskusteluun tässä istunnossa.

2.2. Valtioneuvoston selonteot

Valtioneuvosto on 15.4.2021 antanut eduskunnalle selonteon VNS 2/2021 vp valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2032.

2.3. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asian U 20/2021 vp.

2.4. Muut ilmoitukset

Valtioneuvosto on 15.4.2021 antanut valtioneuvoston asetuksen ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta (M 7/2021 vp).

Asian M 7/2021 vp käsittely raukeaa, koska valtioneuvoston asetuksen voimassaolo on päättynyt 18.4.2021.

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

3. Jouni Ovaskan vapautuspyyntö liikenne- ja viestintävaliokunnan varajäsenyydestä Vapautuspyyntö VAP 11/2021 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan torstaina 22.4.2021 kello 16 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 22.4.2021 kello 13.

4. Mikko Kinnusen vapautuspyyntö sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan varajäsenyydestä Vapautuspyyntö VAP 12/2021 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan torstaina 22.4.2021 kello 16 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 22.4.2021 kello 13.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista Hallituksen esitys HE 53/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Henriksson.

Keskustelu

14.02 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Koronaepidemia on vaikuttanut yritysten ja yhteisöjen toimintakenttään poikkeuksellisella tavalla. Keväisin näissä järjestetään perinteisesti paljon kokouksia eri muodoissa, mutta koronaepidemian aikana fyysistä kontaktia ja kokoontumisia on suositeltu välttämään.

Värderade talman! Coronaepidemin har haft en exceptionellt stor inverkan på företagens och sammanslutningarnas verksamhetsfält. Förra valborg trädde den första temporära lagen i kraft om bolagens, andelslagens och föreningarnas möjlighet att senarelägga sina möten och stämmor och dessutom underlättades möjligheterna för distansdeltagande och anlitan av ombud. Giltighetstiden för undantagsbestämmelserna som underlättade distans-

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

deltagande och anlitan av ett ombud förlängdes förra hösten att gälla fram till slutet av juni 2021.

Koronavirusen leviämisen hidastamiseksi ja kokousten järjestämiseksi luotettavalla ja ennakoitavalla tavalla on tarpeellista sallia myös tämän vuoden kevään ja kesän kokousten lykkääminen pidettäväksi tämän vuoden syyskuun loppuun mennessä. Lisäksi on tarpeen helpottaa etäosallistumista ja asiamiehen käyttöä. Toimiviksi havaittujen poikkeusmahdollisuuksien käytön jatkaminen vielä ensi vuoden kesään asti on tarpeen, jotta etäosallistumisen helpottamista ja verkkokokousten sallimista koskeva pysyvä lainsäädäntö voidaan valmistella huolellisesti ja saattaa voimaan aiheuttamatta häiriöitä ensi vuoden kevään kokousten järjestämiseen.

Näiden tarpeiden täyttämiseksi on nyt valmistunut uusi esitys laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta yhtiö- ja yhteisölaeista. Ehdotuksella sallitaan lain, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan tämän vuoden keväällä tai kesällä pidettävän yhteisön osakkaiden tai jäsenen kokouksen lykkääminen pidettäväksi viimeistään tämän vuoden syyskuussa. Lisäksi ehdotuksella jatketaan valtuutetun käyttöä ja muuta etäosallistumista osuuskunnan ja yhdistyksen kokouksiin helpottavien poikkeusten soveltamista.

Osuuspankkien, säästöpankkien, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen sekä Hypoteekkiyhdistyksen osalta ehdotetaan pääosin vastaavia poikkeuksia. Ehdotuksen mukaan pörssiyhtiön yhtiökokous voidaan edelleen järjestää yhtiön hallituksen päätöksellä pelkäämättä etäkokouksena, johon kaikki osakkaat osallistuvat ennakkoäänestäen tai muuten etäosallistuen henkilökohtaisesti tai edustajaa käyttäen.

Ehdotus ei sisällä poikkeusta tilinpäätöksen laatimisen määräajasta, mikä kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön toimivaltaan.

Laajalla lausuntokierroksella lakiehdotusta kannatettiin. Uuden väliaikaisen lain ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian. Laki olisi voimassa, jos eduskunta näin päättää, 30. päivään kesäkuuta 2022 saakka, joten yritysten ja yhteisöjen ensi kevään kokousten sääntely olisi hyvissä ajoin tiedossa. Sääntelyn ennakoitavuus olisi omiaan edistämään yritysten ja yhteisöjen toimintavarmuutta.

Samalla ehdotetaan kumottavaksi voimassa oleva väliaikainen laki, jossa ei ole nyt ehdotettavaa mahdollisuutta kokousten lykkäämiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten edustaja Kiviranta.

14.06 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että vallitsevassa pandemiatilanteessa turvataan mahdollisuus järjestää erilaiset kokoukset tartuntaturvallisuus huomioon ottaen ilman fyysistä läsnäolovelvoitetta. Tässä hallituksen esityksessä on kyse väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja useista muista yhteisölaeista.

Erityisesti suurten pörssiyhtiöiden yhtiökokoukset ovat usein isoja tapahtumia, eikä niitä toistaiseksi voi järjestää tartuntaturvallisesti fyysisinä tapaamisina. Myöskään pienempiä kokouksia ei ole vallitsevassa tilanteessa järkevää järjestää fyysisesti, mutta yhtiöiden ja muiden organisaatioiden asioita on tietysti tärkeää saada päätetyksi. Näin ollen etäosallistumisen turvaaminen ensi vuoden kesäkuun loppuun asti on tässä kohtaa järkevä päätös. Tautitilanteen helpottaessa myös fyysiset kokoukset ovat tietysti mahdollisia ilman lainsäädännöllistä estettä.

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

14.07 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin ministeri ja edustaja Kiviranta totesivat, tässä on kysymys väliaikaisesta osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja yhdistyslain jatkamisesta, nimenomaan väliaikaisesti ja nimenomaan sen takia, että tämä koronavirus on meillä ikävänä seuralaisena. Tarkoitus on, että tämä olisi voimassa kesäkuun 22 loppuun.

Niin kuin tässä aikaisemmin on todettu, esimerkiksi pörssi-yhtiöitä edustavat tahot ovat toivoneet tälle jatkoa. Samoin tämä on hyvin linjassa sen kanssa, mitä esimerkiksi talousvaliokunta viime vuoden puolella totesi mietinnössään, silloin kun tätä ensimmäisen kerran tehtiin. He totesivat, että on tarpeen jatkaa poikkeussäätelyä 30.6.21 jälkeen, mikäli tautitilanne niin edellyttää, ja valitettavasti se toistaiseksi niin edellyttää. Tässä suhteessa voin kyllä sanoa, että hallitukselta ihan tyydyttävä tai hyvä esitys, jota myös oppositiosta on syytä tukea.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ari Koponen.

14.08 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Esityksen tarkoituksena on jatkaa syksyllä 2020 säädetyin määräaikaisen lain säännösten voimassaoloa niin, että pörssi- ja First North-listayhtiöt voivat järjestää yhtiökokouksensa kokonaan etänä. Nämä yritykset ja muut yhteisöt ovat joutuneet korona-aikana toimimaan jo muutenkin etänä, joten yhteisöjen hallitukset tarvitsevat myös riittävästi keinoja järjestää kokoukset yhteisöjen tarpeiden, resursien ja terveydensuojeluvaatimusten mukaan myös jatkossa. Näiden yritysten ja yhteisöjen päätöksenteon häiriöttömyyden turvaaminen on kaikkien edun mukaista, ja aivan kuin edustaja Kiuru sanoi, myös oppositiosta tätä on helppo kannattaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Soinikoski.

14.09 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa rouva puhemies! Covid-19-epidemian vuoksi Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 -työryhmä ehdotti helmikuussa 21 julkaistussa mietinnössä väliaikaisen lain voimassaolon jatkamista kesäkuun 22 loppuun asti sekä yhdistyslakiin väliaikaista lakia vastaavia säännöksiä etäosallistumisen helpottamisesta ja lisäksi verkkokokousten sallimista perinteisen yhdistyksen kokouksen ja valtuutettujen kokouksen vaihtoehtona.

Ennen yhteisöjen kevään 21 kokouksia meillä ei ole käytettävissä riittävästi tietoa etäosallistumiskäytännöistä oloissa, joissa yhteisöillä ja osakkailla ja jäsenillä on valmiudet käyttää kaikkia väliaikaisen lain sallimia mahdollisuuksia etäosallistumiseen. Väliaikaisen lain voimassaolon jatkamisen myötä pysyvän etäosallistumista ja verkkokokouksia koskevan sääntelyn valmistelussa voidaan hyödyntää vuoden 21 kokouksissa kehittyviä etäosallistumiskäytäntöjä sekä edellä mainitun mietinnön ja selvitysten ehdotuksia ja niistä saatuja palautteita.

Aluehallintovirastot ovat muuttaneet tulkintaansa tartuntatautilaista ja kokoontumislaita niin, että pääsääntöisesti yhtiökokoukset ja muut vastaavat sääntömääräiset tai lakimääräiset kokoukset eivät ole yleisötilaisuuksia tai yleisölle avoimia tilaisuuksia tartuntatautilaissa ja kokoontumislaita tarkoitetussa mielessä. Tämä koskee asunto-osakeyhtiöitä, osakeyhtiöitä, osuuskuntia sekä rekisteröityjä yhdistyksiä. Tällaisia kokouksia eivät siten

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

yleensä koske aluehallintoviraston määräämät kokoontumisrajoitukset. Sen sijaan tartuntatautilain 58 c §:n määräykset terveysturvallisuudesta koskevat yhtiökokouksen tai muun tahon järjestäjää. Jos kokous järjestetään paikan päällä, se pitää järjestää terveysturvallisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Demokratian kannalta on tärkeää, että tarjolla on vaihtoehtoisia osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja. Näin yhteistyö, yhteisöllisyys ja luottamus vahvistuvat. Etäosallistumisen piiriin on hyvä saada kaikki yhteiskunnalliset ja yhteisölliset toimijat. Siksi on hyvä, että näitä mahdollisuuksia vahvistetaan myös pysyvällä lainsäädännöllä jatkossa. Osallistujien asuinpaikat ja liikkumismahdollisuudet vaihtelevat, ja tämä lakiesitys lisää ihmisten yhdenvertaisuutta. Myös koronarajoitusten tai karanteenin takia estyneen osallistuminen on mahdollista etäyhteyksien kautta, jos muu vointi sen sallii.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

14.12 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Haluan myös antaa kiitosta ministeri Henrikssonille. Tämä esitys on hyvä, odotettu ja tervetullut jatko tämän koronapandemian aikana. Osakeyhtiöt, asunto-osakeyhtiöt, osuuskunnat sekä yhdistykset yhdistyslain kautta ovat tässä lykkäyksessä mukana. Eli on mahdollisuus näitä kokouksia lykätä, niin kuin ministeri kertoi — mutta ennen muuta nämä etäkäytänteet.

Me olemme täällä salissa käyneet tästä asiasta aiemminkin keskustelua, ja esimerkiksi tiehoitokuntien kohdalla oli mielestäni hyvä keskustelu, missä tuotiin esille myös sitä, että näitä käytänteitä kannattaa ehkä ottaa pysyviksikin malleiksi. Aika usein, kun nyt puhutaan monipaikkaisuudesta, ihmisillä on koti toisessa kunnassa ja mahdollisesti pari muutaakin, työpaikka jossain tai sitten vapaa-ajan asunto toisaalla, ja myös metsäomaisuutta on aika monilla kaupunkilaisilla. Silloin tiehoitokuntiin ja näihin liittyvät kokoukset on järkevää pystyä jatkossakin hoitamaan etäyhteyksin.

Tämä on myös tietynlainen esteettömyyskysymys. Vaikka me, ketkä olemme tottuneet menemään kokouksiin paikan päälle, koemme tämän jollain tavalla vähän ehkä vaikeaksi tai ehkä kaipaammekin niitä livekokouksia ja paikan päällä olo -kokouksia, niin olen saanut myös toisenlaista palautetta, jossa ihmiset ovat todenneet, että on ollutkin mukavaa, kun on päässyt osallistumaan vaikkapa kyläyhdistyksen kokoukseen tai tiehoitokunnan kokoukseen, johon muulloin ei ole ollut mahdollista osallistua. Sen takia toivon ja kysyisin ministeriltä: onko mietitty, onko keinoja tehdä tätä ehkä pysyvämmäksikin, vai onko se niin, että jokaisen yhdistyksen, jokaisen tiehoitokunnan, jokaisen asunto-osakeyhtiön ja muiden täytyy tehdä nämä päätökset erikseen sääntömuutosten kautta?

Tietysti myös verkkoesteettömyys nousee näissä sitten omana kysymyksenään esille, ja olisi hyvä, että meille syntyisi tällaisia järjestelmiä ja pohjia kokousten ylläpitämiseen. Tämän tiehoitokuntakohdan käsittelystä muistan, kun ainakin edustaja Kivisaaren kanssa kävimme keskustelua täällä salissa siitä, että myös äänestystilanteet ja tämäntyyppiset saatavat tulla ajankohtaisiksi näissä etäkokouksissa ja silloin voisi olla paikallaan, että tämän tyyppisessä tietoyhteiskunnassa, missä me elämme, meillä olisi jokin yhteinen ohjelmisto, järjestelmä, minkä ympärillä näitä voitaisiin vastuullisesti ja hyvin tehdä.

Ja tietysti, ihan lopuksi, tietoliikenneyhteydet: Kannustan hallitusta kyllä niissä tekemään toimenpiteitä. Ne ovat edellytys sille, että näitä etäkokouksia voidaan myös meillä maakunnissa pitää.

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivisaari.

14.15 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Paitsi että tietysti kiitän ministeriä tästä esityksestä, niin kiitän myöskin edustaja Heinosta varsin analyyttisestä ja hyvästä puheen-
vuorosta.

Puhemies! Olemme yli vuoden ajan joutuneet temppuilemaan erilaisten poikkeamien kanssa, ja tässäkin on kyse juuri siitä. Tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki jälleen väliaikaisista poikkeamista osakeyhtiö-, asuntoyhtiö-, osuuskunta-, yhdistys- ja eräistä muista yhteisölaeista.

Koronastahan me totta kai opimme koko ajan uutta, ja ehkä pystymme paremmin ennustamaan sen käyttäytymistä tulevaisuudessa. Koronakriisin alussa säädettiin monia poikkeuslakeja, joilla pyrittiin helpottamaan ihmisten ja yritysten toimintaa koronan aikana. Poikkeuslakien voimassaoloaika pyrittiin yhtäältä säätämään tarpeeksi pitkäksi mutta toisaalta myöskin varovaisen lyhyeksi. Näille poikkeuslaeille on siten säädetty jatkoaikaa uuden tiedon valossa.

Esityksen tarkoituksena on toki mahdollistaa yhtiökokousten järjestäminen kokonaan etäosallistumiseen perustuen. Kevään ja kesän 21 yhtiökokoukset olisi mahdollista myös lykätä pidettäväksi syyskuun 21 loppuun mennessä. Menettely on siis sama kuin mistä sovittiin keväällä 20 säädetyssä väliaikaisessa laissa viime vuoden osalta.

Puhemies! Hallituksen esityksessä mainittujen yhteisöjen päätöksenteon helpottaminen ja häiriöttömyyden turvaaminen on yhteiskunnan etujen mukaista.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Essayah.

14.17 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten kollegat täällä monessa puheenvuorossa ovat todenneet, tämä lainsäädäntö on ehdottomasti tarpeellinen. Ja tämä väliaikainen poikkeaminen yhteisö- ja myöskin yhtiölainsäädännöstä, jolloinka me saamme näitä yhtiökokouksia ja yhteisöjen vuosikokouksia joko lykättyä tuonne syyskuun loppuun saakka tai sitten on tämä etäkokouksen mahdollistaminen, on tärkeä tämän epidemian aikainen toimenpide.

Mutta aivan niin kuin jo edustaja Heinonen nosti puheenvuorossaan esille, haluaisin ministeriltä kysyä, kun hän on täällä paikan päällä, onko mietitty sitä, että nyt sitten tehtäisiin yhdistyslakiin muutos, joka mahdollistaisi sen, että nämä kokoukset olisivat jatkossakin mahdollisia, jolloinka välttyttäisiin siltä, että meillä tuhannet ja tuhannet yhdistykset joutuvat tekemään näitä sääntömuutoksia ja aloittamaan sääntöjensä uudelleen rekisteröintejä ynnä muuta, ynnä muuta. Elikkä onko mahdollista tällä tavalla tulla vastaan tätä yhdistys- ja järjestömaailmaa, joka on kuitenkin kansalaisyhteiskunnan kivijalka monella tavalla? Siinä mielessä näkisin, että jos tämä ei vielä ole valmistelussa, niin olisi syytä tätä lähteä pohtimaan.

Sitten yksi ihan tämmöinen anekdootti, jonka aikaisemminkin, kun vastaavantyypistä lainsäädäntöä täällä salissa käsiteltiin, toin esille. Meillähan evankelis-luterilaisen kirkon kohdalla jouduttiin tekemään erillislainsäädäntöä sen tähden, että kirkko autonomisena yksikkönä ei ole valtiovallan sääntelyn alaisena vaan he joutuvat tekemään ensin sen kirkolliskokouspäätöksensä ja sitten tuomaan tänne eduskuntaan nämä vastaavat lakimuutokset. Mutta tässä samassa yhteydessä on tullut esille, että meillähan on muitakin uskonnollisia yhdyskuntia, jotka ovat vastaavantyypisessä autonomisessa asemassa, mutta heillä ei sit-

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

ten olekaan vastaavantyyppistä mahdollisuutta tehdä tätä itsesääntelyä, jolloinka on jouduttu vähän kummalliseen tilanteeseen. Toki tässä nyt aika monien näitten uskonnollisten yhdyskuntien kohdalla on kuulemma se ajatus, että katsotaan, että nyt kuitenkin tämä poikkeusolo menee tässä pikkuhiljaa ohitse ja asiat eivät ole niin kiireellisiä, etteikö niitä voitaisi sitä aikaa odottaa. Mutta tämä on semmoinen erikoinen tilanne, mikä on tullut esille tässä, että meillä on tavallaan sellaisia autonomisia yksiköitä, jotka eivät kuitenkaan pysty tekemään itseänsä koskevia lainsäädäntömuutoksia ja jotka ovat joutuneet tietynlaiseen pattitilanteeseen. En tiedä, onko oikeusministeriössä tästä jonkunlaista tietoa, mutta tämä on tullut näissä tilanteissa esille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

14.20 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies, värderade talman! Koronapandemia on muuttanut suomalaisten elämää ja arkea. Tänä päivänä suuri joukko ihmisiä on siirtynyt etätöihin, ja joudumme aika ajoin alueellisesta tartuntatilanteesta johtuen välttämään ihmiskontakteja ja järjestämään etäkokouksia, mistä tässäkin hallituksen esityksessä on kyse.

Den här coronapandemin har ju nog ändrat vardagen i våra liv och vi är tvungna att ta i beaktande på vilka sätt vi ordnar möten både när det gäller business och inom föreningsliv och så vidare. Vi är tvungna, tror jag, att en tid framöver fundera över på vilket sätt man på bästa och säkraste sätt arrangerar möten.

Tätä hallituksen esitystä on helppo kannattaa erityisesti tässä tilanteessa. Samaan aikaan meidän on syytä kääntää katseemme myöskin tulevaisuuteen ja pohtia, miten asiat järjestetään koronapandemian jälkeen. Sehän on näin, että mitä digitaalisempi meidän arkemme on, sitä suuremmaksi myös turvallisuuden tarve kasvaa. Digitaalisessa ympäristössä toimiminen edellyttää uhkien tunnistamista ja havaitsemista sekä niiltä suojautumista. Toivon, että erityisesti nämä tietoturva-asiat pohdittaisiin tarkoin tulevassa valiokuntakäsittelyssä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pelkonen.

14.21 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys on kannatettava, ja aiheesta on käytetty edellä varsin tyhjentäviä ja hyviä puheenvuoroja. Olen itsekkin saanut palautetta siitä, että moni toivoo, että olisi hyvä, että myös korona-ajan jälkeen säilyisi mahdollisuus etäosallistumiseen ja verkkokokouksiin.

Edustaja Soinikoski puhui jo pysyvän lainsäädännön valmistelusta, ja myös edustajat Heinonen ja Essayah nostivat tätä samaa asiaa esiin ja tekivät ministerille hyviä kysymyksiä, joihin itsekkin toivon kuulevani vastauksen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

14.22 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä todella on tarpeellinen ja taroituksenmukainen esitys. On esimerkiksi ollut ilo huomata erityisesti puolueen puolella, miten osanottajamäärät koko puolueen kokouksiin ovat lisääntyneet nyt, kun ne ovat etä-

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

nä, eli se on ollut huomattavasti helpompaa ja nopeampaa erityisesti pitkien etäisyyksien Suomessa.

Tässä on nostettu esiin tätä lainsäädännön muutostarvetta siltä osin, että saataisiin pysyvä järjestelmä. Tietysti toisaalta tässä ehkä kaipaavat ministeriöltä tiedottamista ja siltä osin tukea näille yhdistyksille ja muille toimijoille, että ne, joilla vielä ei ole olemassa sitä, että voivat etänä toimia, muuttaisivat sääntöjään. Eli on muitakin keinoja kuin vain tämä yksi yhteen -lainsäädäntö, joka tehtäisiin.

Minun mielestäni kiitos kuuluu oikeusministeriölle myös siinä, että tämä on johdonmukaista ja ennakoivaa lainsäädäntöä, kun kaikki koronalainsäädäntö, mitä meillä on, ei ole sitä ollut. Mielestäni tätä on hienosti valmisteltu etukäteen, ja meillä ovat eri toimijat pystyneet valmistautumaan siihen, että pystyvät suunnittelemaan kokouksia tämän poikkeuslainsäädännön ollessa voimassa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen.

14.23 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille lain väliaikaisen poikkeamisen esittelystä. Tämän pandemian aikana olemme monella tapaa pyrkineet välttämään ja vähentämään kontakteja, ja olemme saaneetkin tautitilanteen hyvään hallintaan monella alueella. Kiitos siitä kuuluu niin viranomaisille kuin kuuliaisille kansalaisille.

Yhtiöiden ja osuuskuntien ja yhdistysten ja yhteisöjen kokoukset tulee voida järjestää terveysturvallisesti pandemian pitkittyessäkin. Poikkeussäätelyä on tarve jatkaa. On tarpeen voida lykätä kevään ja kesän vuosikokouksia ja yhtiökokouksia syksylle ja toteutettavaksi myös etäkokouksina. Tämä mahdollistaa demokratian toteutumisen ja yhteisöjen sujuvan toiminnan poikkeavana aikana. Kuten edustaja Essayah totesi tuossa edellä, on kysymys kansalaisyhteiskunnan kivijalasta.

Etäosallistumisen säädöksiä tulee toki uudistaa pitkällä juoksulla myös pysyvällä lainsäädännöllä niin, että ongelma ei toistu aina uudelleen uusien tautien tullen. Etäkokouksista saamamme myönteiset kokemukset kannattaa ottaa tässä valmistelussa huomioon. Myös uskonnollisten yhdyskuntien tukalaa tilannetta on syytä arvioida mahdollisuuksien mukaan.

Arvoisa puhemies! Laki on oikein kannatettava.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Norrback.

14.25 Anders Norrback r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallituksen esitys on luonnollinen jatkumo syksyllä 2020 säädettävään väliaikaiseen lakiin, joka antaa mahdollisuuden järjestää yhtiökokous sähköisesti.

Ärade talman! Den här lagen om temporära avvikelser från aktiebolagslagen är nödvändig i det här läget, men det är också med tanke på framtiden, att vi skaffar oss erfarenheter, såsom många har fört fram här. Självt tror jag att framtiden när det gäller den här typen av möten inte kanske enbart är distansmöten, utan vi talar om hybridmöten, just med de många argument som har kommit fram när det gäller att vi bor på flera ställen... [Puhujan mikrofon sulkeutuu]

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja, anteeksi, nyt mikki ilmeisesti lähti pois päältä.

Det var någon som tyckte att jag talat för mycket redan, men jag fortsätter i alla fall. [Naurua]

Ja, som många har sagt här så tror jag att framtidens möten är hybridmöten. Därför är det bra att vi skaffar oss erfarenheter och gör utvärderingar, och det gäller egentligen allt — jag har lyft upp det flera gånger här i salen. Det gäller alla de här coronalagarna. Vi ska inte bara se dem som tillfälliga krislagar, vi ska också ta erfarenheter och se hur vi kan utveckla den kommande normala verksamheten. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

14.26 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän ministeriä ja ministeriötä hyvästä työstä. On tärkeää, että yhteisöt, yhdistykset, osakeyhtiöt ja osuuskunnat voivat jatkaa toimintaansa koronasta huolimatta.

Vaikka tiedän, että varmasti nyt esimerkiksi vaalien valmistelun myötä ministeriössä on paljon toimia, niin pyytäisin pohtimaan sitä jatkoa, mikä tässä esiin nousi. Kun on hyväksi havaittu, oikeastaan demokratian lisäämistä, se, että etänä pystytään osallistumaan yhä useampiin kokouksiin, niin toivoisin, että Suomessa pystyttäisiin menemään siihen suuntaan, ettei kaikki tämäntyyppinen nousisi aina perustuslailliseksi kysymykseksi, kun jotenkin tuntuu, että nimenomaan tähän suuntaanhan meidän tasa-arvon pitäisi mennä. Jos tässä esimerkiksi sentyyppisiä tulkintoja tulee, niin olisi tärkeää, että niitä jo hyvissä ajoin puutaisiin niin, että tulevaisuudessa meillä sitten olisi yhtenäinen hyvä käytäntö. Kiitos tästä työstä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

14.28 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoroni edustaja Östmanin puheenvuoron aikana, koska hän esitti tärkeän kysymyksen, että milloin voimme siirtyä normaaliin käytäntöön. Tässä on ollut hyvin sopuisa ja rakentava keskustelu, niin kuin erinomaisesti asian luonteeseen ja hyvään valmisteluun sopiikin.

Tässä on noussut mielestäni esille kaksi vähän erilaista kysymystä.

Ensimmäinen on se, voitaisiinko tehdä pysyvää lainsäädäntömuutosta. Sen ovat monet ottaneet esille, ja odotan itsekin siihen ministerin vastausta. Itse en jatka siitä aiheesta sen pidempään.

Mutta sitten tämä toinen kysymys: onko, ja milloin on, mahdollisesti näkymää palaamisesta niin sanottuun normaaliin? No se on tietysti asia, josta terveysviranomaisilla on omia käsityksiä, mutta haluaisin ihan oman mielipiteeni tässä yhteydessä tähän asiaan kuitenkin todeta. Tänä aamuna kuulin radiosta ja eilen jo televisiuutisista sen hätkähdyttävän tiedon — tänä aamuna siis valtiovarainministeri Vanhanen sitä siteerasi, ja nyt menee kovin kauas Suomesta — että Intiassa oli ollut eilen 200 000 tartuntaa. No äkkiä tuli sitten tarkistettua, mikä on Intian väkiluku, ja huomasin, että tuo 200 000 vastaisi Suomessa 800:aa tartuntaa vuorokaudessa. Ja meidän olimme sellaisella tasolla korkeimmillaan. Se oli silloin, kun ryhdyttiin valmistelevaan liikkumisrajoituksia. Niinpä samassa uutisessa kerrottiin eilen, että esimerkiksi Delhiin oli julistettu viikon mittainen ulkonaliikkumiskielto.

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

No tämä liittyy nyt käsillä olevaan asiaan vain sillä tavalla, että me olemme nyt tulleet tästä rutkasti alaspäin, eli viimeisin luku on kaiketi 85, siis tämä kahden viikon ilmaantuvuus. Ja koska tässä liikkuu paljon lukuja, niin olen itselleni kehittänyt tämmöisen muistisäännön: kun puhumme tästä kahden viikon ilmaantuvuudesta per 100 000 asukasta, niin siellä luku 100 vastaa 400:aa uutta päivittäistä tartuntaa. Ja nyt esitän näkemykseni siitä, että siinä vaiheessa, kun meillä ilmaantuvuusluku painuu alle 25:n — joka tarkoittaa, että päivittäisten tartuntojen määrä painuu alle sadan — minun mielestäni on aika ihan vakavasti ryhtyä puhumaan siitä, että siirrymme takaisin normaaliin, ja sekään aika ei toivottavasti ole kovin kaukana.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten myönnän vielä ministerille 3 minuutin puheenvuoron. — Olkaa hyvä.

14.30 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos kaikille edustajille kaikista ryhmistä tuesta tälle esitykselle.

Jag vill tacka varmt för det stöd som ni har visat för den här lagändringen.

Tässä on esitetty erittäin hyviä kysymyksiä ja perusteltuja kysymyksiä, ja vastaan niihin heti. Elikkä etäosallistumista helpottavien ja verkkokokousten sallimista koskevien osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain ja osuuskuntalain säännösten valmistelua koskeva lainvalmistelutoimeksianto annetaan ihan lähiaikoina, ja hallituksen esitys on tarkoitus antaa ensi vuoden alussa siten, että näitten lakien muutokset voidaan saattaa voimaan 1.7.2022.

Sitten oli paljon hyviä kysymyksiä myös yhdistyslaista. Erikseen siis valmistellaan etäosallistumisen helpottamista ja verkkokokousten sallimista yhdistyksissä tämän Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 -hankkeen mietinnön ja siitä lausuntokierroksella saadun palautteen pohjalta. Elikkä tämä on nyt ollut lausuntokierroksella, ja nyt katsotaan, mitä kaikkea siinä lausuntokierroksella on tullut esille. Tästä jatkovalmistelusta me päätetään vielä tämän kevään aikana, ja mielestäni tässä on edustajien hyvät näkökohdat otettava huomioon elikkä se, että voisi osallistua etäkokoukseen yhdistyksessä myös ilman, että yhdistys on tehnyt tämän sääntömuutoksen. Tämä on sellainen palaute, jota tulen viemään eteenpäin nyt, kun tätä valmistelua jatketaan.

Sitten tässä edustaja Heinonen — joka on nyt lähtenyt jonnekin muualle — kysyi tiekunnista, ja edustaja Essayah kysyi muun muassa näistä uskonnollisista yhdistyksistä ja kirkosta. Näitten osalta lainsäädäntö on muissa ministeriöissä. Ne eivät ole oikeusministeriössä, mutta oikeusministeriö on vienyt eteenpäin asianomaisille ministeriöille tämän viestin, että tätäkin asiaa siellä pitäisi pohtia. Elikkä toivon itse, että tähän mennään.

Ja niin kuin tässä on monessa puheenvuorossa tullut esille, niin nyt puhutaan kansalaisyhteiskunnan kivijalasta, kun puhutaan yhdistyksistä, ja voi sanoa näin, että jos tästä koronaviruksesta on nyt jotain hyvää tullut, niin tässä on esimerkki juuri sellaisesta hyvästä kokemuksesta, joka on antanut meille yhteiskuntana myös lisää työkaluja siihen, että ihmiset voivat osallistua ja tuntea olevansa osallisia yhdistysten toiminnassa.

Kiitos tästä palautteesta, ja edustaja Lindénille voisin sanoa, että toivon myös itse, että kohta olisimme siinä tilanteessa, että voisimme ruveta avaamaan yhteiskuntaa enemmän. Kehitys näyttää nyt hyvältä, ja hallitus jatkaa keskustelua tästä exit-suunnitelmasta tänä iltana kello 17, elikkä tähän asiaan saamme vielä palata. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 37 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 52/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.34 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Tällä esityksellä ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia. Esityksellä täydennettäisiin rikoslain jo voimassa olevia, maksuvälinepetoksia koskevia säännöksiä. Päivitysten taustalla on EU:n direktiivi, joka pantaisiin kansallisesti täytäntöön tällä esityksellä. Direktiiviä on edeltänyt samoja rikoksia koskeva EU:n puitepäätos vuodelta 2001, jota direktiivi täydentää.

Maksuvälinepetoksia tehdään nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä, ja ne ovat usein valtioiden rajat ylittäviä. Tämän vuoksi on tärkeää, että rikoslainsäädäntö on ajantasaista ja riittävän kattavaa kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Suomen lainsäädäntö vastaa rangaistavuuden alan osalta jo nykyään suurelta osin direktiivin velvoitteita. Rikoslain säännökset ovat tekniikkaneutraaleja ja monissa kohdin maksuvälineiden teknisten ominaisuuksien osalta edistysellisempiä kuin EU-lainsäädäntö.

Direktiivin uutuus on, että se koskisi myös virtuaalivaluuttoja maksuvälineenä. Tämän vuoksi esityksessä on selkeästi ulotettu maksuvälineen käsite koskemaan virtuaalivaluuttoja samoin kuin sähköistä rahaa.

Värderade talman! Betalningsmedelsbrotten sker i en snabbt föränderlig omgivning och är ofta gränsöverskridande. Därför är det viktigt att straffrättslagstiftningen är uppdaterad och tillräckligt omfattande i alla EU:s medlemsstater. Finlands lagstiftning motsvarar redan i nuläget till stora delar skyldigheterna i direktivet när det gäller området för straffbarhet. Bestämmelserna i strafflagen är teknikneutrala och när det gäller betalningsmedlens tekniska egenskaper är bestämmelserna till stora delar progressivare än EU-lagstiftningen. En nyhet i direktivet är att det också gäller virtuella valutor i egenskap av betalningsmedel. Därför utsträcks begreppet betalningsmedel i propositionen till att entydigt omfatta virtuella valutor liksom även elektroniska pengar.

Arvoisa puhemies! Esityksessä on pääosin rajauduttu direktiivin täytäntöönpanon kannalta välttämättömiin muutoksiin. Tämä on lakivaliokunnan käytännössä vakiintunut lähestymistapa. Lakivaliokunta on katsonut, että yksittäisen unionin instrumentin seurauksena ei

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

ole perusteltua lähteä toteuttamaan alaltaan ja vaikutukseltaan laaja-alaisempia rikosoikeudelliseen lainsäädäntöön kohdistuvia muutoksia. Tästä syystä esityksessä ehdotetaan, että rikoslakiin säädetään nykyisten maksuvälinepetossäännösten lisäksi uusi maksuvälineri-kosta koskeva erityissäännös ja sille törkeä ja lievä tekemuoto. Ne korvaisivat maksuväli-neiden osalta rikoslain yleiset säännökset varkaudesta ja väärennyksestä. Erityisesti direk-tiivin enimmäisrangaistusta koskevat velvoitteet ulottaisivat direktiivin vaikutukset rikos-laissa laajalti myös muihin kuin maksuvälineisiin kohdistuviin rikoksiin, jollei kyseisiä eri-tyissäännöksiä säädettäisi.

Direktiivin velvoitteiden vuoksi maksuvälineisiin kohdistuvien rikosten rangaistus-as-teikkoja ankaroitettaisiin useissa kohdin. Törkeistä tekemuodoista säädettäisiin viiden vuoden enimmäisrangaistus nykyisen neljän vuoden sijaan. Maksuvälinepetoksen valmis-telun enimmäisrangaistus korotettaisiin yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta.

Esityksessä on eräissä yksityiskohdissa ulotettu kansallinen lainsäädäntö pidemmälle kuin direktiivi velvoittaa. Tähän on syynä pyrkimys rikoslain säännösten selkeyteen ja tar-peettoman yksityiskohtaisten säännösten välttämiseen. Direktiivin velvoitteita pidemmäl-le meneviin ratkaisuihin on myös teon moitittavuuteen ja maksujärjestelmän luotettavuuden turvaamiseen liittyviä kriminaalipoliittisesti hyväksyttäviä perusteita. Esimerkiksi lait-tomasti hankittuihin tai väärennettyihin maksuvälineisiin liittyvät jatkotoimet, kuten nii-den siirto tai myynti eteenpäin, olisivat ankarammin rangaistavia kuin direktiivi velvoit-taa. Teot on kansallisesti osin rinnastettu moitittavuudeltaan rahanpesuun, josta on rikos-laissa säädetty ankarat rangaistukset.

Arvoisa puhemies, värderade talman! Rahat ja maksut liikkuvat rajojen yli. EU:n jäsen-valtioiden rikoslainsäädännön lähentäminen edistää rajat ylittävää viranomaisyhteistyötä. Esitys tehostaa maksuvälinepetosten torjuntaa kansallisesti ja kansainvälisesti. Esitys vah-vistaa rikosoikeudellista suojaa lailliselle taloudelle ja lisää rahoitus- ja maksujärjestel-mien luotettavuutta. Esitys sai myös lausuntokierroksella myönteisen vastaanoton. Sen ar-vioitiin yleisesti selkiyttävän lainsäädäntöä.

Lakia ehdotetaan tulemaan voimaan jo tänä keväänä eli viimeistään 31. päivä toukokuu-ta, jolloin direktiivi on viimeistään pantava täytäntöön, jos eduskunta näin päättää. — Kii-tos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pauli Kiuru.

14.40 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Ihmisen mielikuvitus on lähestulkoon rajaton, kun puhutaan maksuvälinepetoksista, rahanpesusta, huumekaupasta, verojen kier-rosta, ihmiskaupasta, laittomasta asekaupasta tai korruptiosta. Aina keksitään uusia tapoja, ja kun niitä uusia tapoja keksitään, niin on syytä olla hereillä.

Tässä ollaan muuttamassa rikoslakia, ja pohjalla on direktiivi, ja niin kuin ministeri sa-noi, lausunnot ovat myönteisiä. Tällainen maksuvälineri-kollisuus ja muu rikollisuus haittaavat laillista yritystoimintaa, rehellistä toimintaa. Kansainvälinen rikollisuus löytää aina uusia tapoja, valitettavia tapoja toimia, ja niin kuin ministeri myös totesi, niin ympä-ristö muuttuu nopeasti ja verkkomaaailma antaa uusia mahdollisuuksia. Sen takia hallituk-sen esitys on kannatettava, ja tässä direktiivissä on syytä olla mukana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Essayah.

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

14.41 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin todettiin, niin pohjalla on direktiivin toimeenpano ja tämä yhtenäisen sääntelyn aikaan saaminen, mikä on myöskin maksuvälinepetoksia koskevan erityissääntelyn tavoitteena. Tässä säädetään sekä maksuvälinepetoksista että myöskin törkeistä maksuvälinepetoksista ja sitten näistä erinäisistä määrittelyistä.

Tässä yhteydessä useimmiten tulee mieleen se, että näitten maksuvälinepetosten kohteeksi joutuvat hyvin usein ne yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevat ihmiset ja sitten toisaalta, niin kuin tuossa edustaja Kiuru mainitsi, esimerkiksi yrittäjät, pienyrittäjät, joilla varmastikin on paljon vähemmän mahdollisuuksia havaita maksuvälinepetoksia ja toisaalta sitten varustautua erilaisilla kalliilla tekniikoilla niitä vastaan.

Arvoisa puhemies! Tässä tietysti herää nykyisenä digitaalisena aikana myöskin se keskustelu — ja se keskustelu liippaa läheltä näitä maksuvälinepetoksia — että millä tavalla näihin erilaisiin koko ajan laajentuviin virtuaalisiin valuuttoihin ja vastaaviin pitäisi suhtautua, koska voi ajatella niin, että niittenkin takana on erilaisia pyramidi- tai vastaaventyyppisiä huijauksia, ja siinä mielessä kaikki se, mikä tuolla verkossa liikkuu ja jolle joku yhteisö haluaa jonkun arvon määrittää, ei välttämättä olekaan näin. Kansalaisille voi olla välillä aika hämmentävää erottaa näitä niin sanotusti laillisia vaihdannan välineitä niistä, jotka sitten perustuvat ehkä joittenkin yhteisöjen keskinäiseen sopimukseen ja joilla ei siinä välillä olekaan välttämättä arvoa ulkopuolella, ja esimerkiksi näissä voi tapahtua hyvinkin suuria omaisuuteen ja varallisuuteen liittyviä menetyksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

14.43 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Jälleen hallitukselta tärkeä ja tarpeellinen esitys. Tässä nyt korona-aika on erityisesti osoittanut sen, kun on entistä enemmän siirrytty fyysisestä muodosta virtuaaliseen, että pitää tämä sääntely saada ajan tasalle, koska silloin me emme enää näe sitä rahaa, jota me käsittelemme, ja kaikki kulkee tuolla virtuaalisesti.

Näiden maksuvälinepetoksia koskevien pykälien kohdalla on erittäin tärkeitä lisäyksiä näihin maksuvälineisiin liittyen — datan syöttäminen tai muuttaminen, tuhoaminen ja vahingoittaminen ja niin edelleen, mihin nyt puututaan — ja paljon liittyy tietysti näihin erilaisiin tapoihin toimia ja siirtää rahoja. Mutta se, mihin pitää kyllä kiinnittää jatkossa entistä enemmän huomiota ja missä pitää lainsäädäntöä ajantasaistaa, on juuri nämä huijaukset, joita kohdistuu paljon esimerkiksi vanhuksiin. Ja kun meille tulee näitä erilaisia huijaussoittoja, sähköposteja — mitä erilaisimmilla tavoilla yritetään kalastella tietoa — niin minun mielestäni siinä on se kohta, mihin meidän pitää pystyä paremmin puuttumaan. Se muistuttaa tällaista ahdistelua monen ihmisen kohdalla: saattaa olla yönkin aikana tullut lukuksia, lukuisia yhteydenottoja, ja yritetään udella tietoja. Eli meidän pitää puuttua myös siihen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivisaari.

14.45 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Suurin osa kansalaisista on sujuvasti siirtynyt käteisen käytöstä pankki- ja luottokortteihin. Nuoriso ja monet muut tällaiset yhteiskuntataitavat näyttävät käyttävän maksamiseen niin älypuhelimia kuin älykelloja. Moni

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

meistä kuitenkin arkailee uusien maksuvälineiden käyttöä. Ehkä joidenkin intoa hillitsee se, että näistä maksuvälinerikoksista kerrotaan jatkuvasti uutisissa.

Kauppajonojenkin nopeutuessa me kaikki olemme huomanneet uusien maksuvälineiden edut. Käteiskauppa vaihtorahoinen muuttui korttimaksutositteen allekirjoittamiseen, tunnusluvun näppäilemiseen ja nyt lähimaksulaitteelle vilauttamiseen.

Nopeuden ja helppouden lisäksi nykyiset maksuvälineet ovat myös parantaneet turvallisuutta. Kadonnut tai varastettu maksuväline ei automaattisesti tarkoita rahojen menettämistä tekniikan ja turvallisuuden kehittyessä. Valitettavasti, kuten täällä on todettu, myös rikollisuus on kehittynyt. Ei ole ihme, että moni vielä kenties luottaa myös käteiseen siellä piirongin laatikossa.

Puhemies! Hallituksen esityksellä maksuvälinerikoksia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan nopeasti kehittyviin maksuvälineiden tarpeisiin ja takaamaan niiden turvallisuus. Kuten ministerikin täällä totesi, nämä maksuvälinerikokset ovat todella usein rajat ylittäviä. Samoin edustaja Kiuru kuvaili hyvin tällaista rikollisten valittavaa luovuutta, jota he viekkauksella ja vääräydellä näissä yhteyksissä toteuttavat. Se tekee siitä tietysti kuluttajan kannalta hankalaa. Siksin lainsäädännön tulisi antaa turvaa ja takeita käyttäjälle.

Kiitos siis tästä lakiesityksestä. Uskon, että se on askellusta taas parempaan ja turvallisempaan lainsäädäntöön.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Biaudet.

14.47 **Eva Biaudet r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Täällä on puhuttu siitä, miten hienoa on, että ihmiset voivat ostaa ja myydä tavaroita ja palveluita yli rajojenkin. Itse asiansahan nämä maksuvälineet ovat tosi luotettavia, ehkä vielä enemmänkin kuin ne vanhaaikaaiset setelit aina välillä. Mutta on toki niin, että se ajatus, että siihen pitää voida luottaa, on juuri se, mikä voi ylläpitää tällaista avointa markkinaa. Toki tämä direktiivi sen takia on tosi tärkeä, ja on hyvä, että me harmonisoidaan ja parannetaan mahdollisuuksia olla myöskin yhteistyössä yli rajojen, jos niihin kohdistuu rikoksia.

Halusin kiinnittää ehkä enemmän kysymyksenä huomiota oikeusministerille kuitenkin näihin rangaistusmaksimeihin. Mietin sitä, että olemme ehkä aikaisemminkin Suomessa kiinnittäneet huomiota siihen, että joskus nämä eurooppalaiset rangaistusmaksimit ovat aika kovia verrattuna meidän perinteisiin. Ehkä toivoisin, että tulevaisuudessakin vaikutetaan kuitenkin EU:ssakin siihen, että meidän sinänsä hyvä rangaistushaitari tai -sääntely ei muuttuisi näitten direktiivien myötä ainakaan sellaiseen suuntaan, jota me ei katsota taroituksenmukaiseksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

14.49 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kun maailma muuttuu, on hyvä, että lainsäädäntö yrittää pysyä mukana. Maksaminen on siirtynyt pitkälti sähköisiin välineisiin, ja kryptovaluutatkin ovat tulleet jäädäkseen. Niitten käyttö on hyvinkin aktiivista joissakin yhteiskuntaryhmissä. Kuitenkin niistä tiedetään, että niitten valuuttakurssien heilahtelu saattaa olla aika arvaamatonta. Alkuperästä ei oikein tiedetä, ne eivät ole sillä tavalla läpinäkyviä, ja aika paljon rahanpesua tapahtuu tällaisten virtuaalivaluuttojen kautta. Mielestäni on tärkeää, että yritetään yhdistää kansainvälisesti voimat ja tehdä se, mikä on

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

tehtävissä, jotta ihmiset eivät menetä hyvässä uskossa rahojaan, kun ovat tämäntyyppisille alustoille siirtyneet.

Pohdin sitten myöskin ihan näitä — meidän näkökulmasta joskus huvittavia ja pieniäkin — käytännön rahahuijausyrityksiä: nyt kun tässä tällaisten rikosten valmistelukin tulee kielletyksi, niin onko jatkossa kielletty joku nigerialainen, joka lähestyy meikäläisiä ja joka on saanut ison perinnön ja haluaa sitten vain vähän yhteystietoja ja pankkitunnukset, niin että voisi jakaa tätä tai loistavaa bisnesideaansa? Näihinän aina joku tarttuu, jos näitä miljoonittain lähetetään ympäri maailmaa, vaikka ne ovat tietyllä tapaa huvittaviakin. Onko nyt sitten jatkossa niin, että jos saan tällaisen sähköpostin, niin voin vastata, jos haluaisin vastata, että tämä on, tiedätekö, rikollista toimintaa, että tästä voi tehdä rikosilmoituksen? Tavallaanhan se olisi apu, että nämä saataisiin kiinni jo ennen kuin kukaan mummo sinne sitten rahojaan laittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning.

14.51 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä aiemmissa puheenvuoroissa ollaan todettu, maailma muuttuu ja lainsäädännönkin tulee siinä mukana sitten kulkea ja muuttua. Se on ihan totta, että näitä uusia maksutapoja digitalisaation myötä ja teknologian myötä kehittyä ja virtuaalimaksut ovat vain yhä enemmän arkea, kuten myös mobiilimaksut.

Pidän tärkeänä sitä, että nämä lakiin ehdotetut muutokset toteutetaan ja sitä myötä saadaan sitten tämä EU-direktiivikin käytäntöön täällä meillä Suomessa. Laki on erittäin kannatettava. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

14.52 Peter Östman kd: Kiitos, puheenjohtaja! Tämäkin lakiesitys on kannatettava ja hyvä, hyvään tarkoitukseen keskitytään. Sehän pohjautuu tähän direktiiviin, niin kuin tässä on kuultu.

Mutta kiinnitin huomiota siihen, kun edustaja Ovaska nosti esille omassa puheenvuorossaan nämä niin sanotut huijausyritykset, mitä tapahtuu puhelinmarkkinoinnin avulla ja kautta, että esimerkiksi yksityisille ihmisille, yleensä myöskin vanhoille ihmisille, soittellaan ja myydään tavaraa, ja sitten jos hän, joka saa sen puhelinsoiton, ei tunne juridiikkaa tarpeeksi hyvin, että miten tarkasti tulisi vastata ja kieltäytyä näistä tarjouksista, niin muutamana viikkoa päästä saattaa tippua lasku postiluukkuun. Se, miten yksityinen ihminen pääsee irti näistä kuvioista, on yleensä aika haasteellista — puhumattakaan siitä, että myöskin yritykset saavat puhelimitse tällaisia tarjouksia, että esimerkiksi tarjotaan parempaa näkyyvyyttä digimaailmassa ja optimoidaan verkkosivuja ja niin edespäin. Jos se yrittäjä ei tiedä tarkkaan, että hänen tulisi vastata jyrkästi ”ei” tähän tarjoukseen, niin tulee lasku, ja sitten kun se lasku saapuu, niin hänen pitäisi reklamoida siitä tietyn määräajan kuluessa, ja sitten jos tulee maksumuistutus, niin yrittäjän tulisi myöskin tietää, miten reagoida siinä vaiheessa. Vaikka tämä asia ei nyt varsinaisesti kuulu tähän, niin kysyisin kuitenkin oikeusministeriltä: oletteko te tarkentamassa lainsäädäntöä näiden asioiden suhteen, koska myös tämä todella on merkittävä ongelma yhteiskunnassamme?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Henriksson.

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

14.54 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos, arvoisat kansanedustajat, tästäkin tuesta ja hyvistä kysymyksistä ja kommentteista.

Lähden ehkä liikkeelle siitä, mitä tarkoitetaan virtuaalivaluutalla. Elikkä virtuaalivaluutalla tarkoitetaan digitaalisessa muodossa olevaa arvoa, jota keskuspankki tai muu viranomainen ei ole laskenut liikkeeseen ja joka ei ole tässä mielessä samalla lailla laillinen maksuväline kuin esimerkiksi euro, mutta henkilö voi laillisesti käyttää virtuaalivaluutaa maksuvälineenä taikka siirtää, tallentaa tai vaihtaa sitä sähköisesti, ja virtuaalivaluutta voidaan vaihtaa keskuspankin liikkeelle laskemaan valuuttaan, kuten euroon. Sen takia tämä direktiivi ja se lainsäädäntö, mitä me nyt teemme sen nojalla, on varsin tärkeitä. Ehkä tunnetuin virtuaalivaluutta on bitcoin.

No, tässä on tuotu esille hyviä näkökohtia siitä, että tänä päivänä netissä tehdään paljon kauppaa, ja yleensä, kun me ostetaan tavaraa netin kautta, me käytetään luottokorttia tavallaan niin kuin normaalia rahaa. Virtuaalivaluutaa käytetään usein rikollisissa toiminnaissa, huumausainekaupassa, ja niihin liittyy myös rahanpesua hyvin usein. Sen takia on tärkeitä, että tämä esitys nyt menee eteenpäin.

Tilanne on se, että Suomessa meillä on, niin kuin sanoin avauspuheenvuorossani, aika lailla ajan tasalla oleva lainsäädäntö, mutta ongelma on ollut se, että muualla Euroopassa ei ole ollut, ja sen takia tämä direktiivi on tärkeä.

Suomen rikoslaki on kattanut tietojärjestelmien kautta tapahtuvat maksuvälinepetokset jo pitkään, ja, niin kuin sanoin, muissa EU-maissa tämä kehitys on ollut paljon hitaampaa. Ne, jotka ovat käyneet Brysselissä, tietävät myös, että siellä on esimerkiksi taksissa usein oltava käteistä rahaa, koska maksukortit eivät siellä kelpaa. Siinäkin mielessä Suomi on edelläkävijä. Ja myös mobiilimaksaminen on Suomessa tavanomaista yleisempää.

No tämän direktiivin merkitys on se, että EU-tasolla säännellään nyt näihin uusiin maksamistapoihin liittyvien väärinkäytösten rangaistavuudesta. Ja niin kuin edustaja Biaudet toi esille, Suomihan aina, kun me käydään neuvotteluja, pitää tiukasti kiinni siitä ja korostaa sitä, että EU-instrumentit ovat sellaisia — mitä tulee rangaistusasteikkoihin — että niissä pitää kunnioittaa kansallista oikeusjärjestelmää. Mehän ei haluta sellaista järjestelmää, että me harmonisoitaisiin rangaistusasteikkoja, se ei ole se meidän toimintalinjamme. Mutta tässä asiassa katsotaan, että nämä asteikot, jotka on tässä nyt esitetty, ovat myös kriminaalipoliittisesti hyväksyttävissä.

Edustaja Östman kysyi tästä puhelinmyynnistä. Siinä on myös niin kutsuttu omnibusdirektiivi vireillä, ja sen osalta voin sanoa, että valmistelu on käynnissä, ja myös tähän asiaan voimme palata myöhemmin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Essayah.

14.58 Sari Essayah kd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Halusin vain tarkentaa ministeri Henrikssonin puheenvuorossaan esille nostamaan Belgiaan liittyen maassa viisi vuotta asuneena, että siellä on kyllä erinomaisen hyvä pankkijärjestelmä, mutta se syy, minkä tähden taksit eivät halua käyttää sitä maksukorttia, liittyy pikemminkin harmaaseen talouteen. Elikkä siellä kyllä taksit ovat auliisti valmiita ajamaan vaikka ilmaiseksi lähimmälle automaatille, kunhan asiakas maksaa käteisellä — heillä on tällainen järjestelmä, että pienempien yritysten ei tarvitse välttämättä pitää muuta kuin yksinkertaista kirjanpitoa — niin etteivät nämä maksut sitten tätä myöten tule rekisteröidyiksi heidän kirjanpitoonsa. Elikkä tässä on paljolti tätä syytä sen taustalla.

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

Sinällänsä Benelux-maat ja Skandinavian maat ovat ihan Euroopan kärkeä pankkijärjestelmissä, erilaisissa maksujärjestelmissä ja sähköisessä maksamisessa, kun taas sitten, kun itse olin tämmöistä sepa-maksudirektiivin täytäntöönpanoa tekemässä raportöörinä Euroopan parlamentissa, huomasin tosiaan, miten kankeita järjestelmiä on Etelä-Euroopassa, miten saksalainen järjestelmä on vanhanaikainen, ranskalainen myöskin, ja miten suurelta osalta Itä-Euroopasta puuttuu ihan ihmisten perusluottamus pankkijärjestelmiin ylipäättänsäkin — elikkä siellä on vielä valtavan paljon kansalaisia, jotka säilyttävät rahojansa patjan alla ja kenkälaatikoissa ja ties missä. Se on hämmentävää, miten erilaisilla tasoilla Euroopassakin nämä järjestelmät ovat tälläkin hetkellä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 255/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 8/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 255/2020 vp sisältyvien 1.-8. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 16/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 9/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 16/2021 vp sisältyvien 1.-11. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kioton mekanismien käytöstä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 5/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 10/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 5/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 43/2021 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain, Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 3/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 18/2021 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 41/2021 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 4/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 41/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 22.4.2021 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.03.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen